

VONDeLing

Tijdschrift van het Vicariaat ONDerwijs

Nr 12 – november 2014

Redactioneel

We zijn in de periode dat we onze doden herdenken. Allerheiligen en Allerzielen openen de novembermaand. De heiligen die we dan gedenken zijn niet die van de officiële lijst. We gedenken allen die de definitieve voltooiing van hun leven over de dood heen hebben bereikt. Een ontelbare menigte. Mensen uit alle rassen, volkeren en talen, en ook alle godsdiensten.

Allerheiligen en Allerzielen vullen mekaar aan. 's Morgens zijn er de vieringen in de kerken en 's namiddags stromen de kerkhoven vol. Daar hebben de mensen wier leven voltooid is een naam en een gezicht, op de graven en in het geheugen van hun nabestaanden die een graf komen bezoeken. Sommigen prevelen een gebedje of zeggen het samen luidop. Een gebed voor de dierbare overledene. Waarschijnlijk krijgt niemand het in zijn hoofd tot hem of haar te bidden, als tot een heilige die ze vereren. Maar zou dat zo gek zijn?

Je moet geen held zijn om heilig te worden. Natuurlijk zijn er heiligen die heldendaden hebben verricht en zeker zijn er helden die ook nog heilige mensen waren. Maar door de band genomen heeft heiligheid weinig uit te staan met heldendom. Mensen wier graf ik heb bezocht deze dagen waren helemaal geen helden. Soms heb ik hen zelfs dingen kwalijk genomen. Maar nu, jaren na hun dood, denk ik aan hen terug met een andere kijk. Ik durf hen rekenen bij de mensen die Jezus op een berg in Galilea zalig heeft geprezen. Op zijn lijst stonden geen topfiguren, geen kampioenen van de deugd, geen professionele wereldverbeteraars. Zalig noemde hij de armen van geest of nederigen van hart, niet verslaafd aan geld of goed; de mensen die wisten wat verdriet is; de mensen die snakten naar een gerechtigheid die voor hen niet leek weggelegd; de mensen die vrede zochten waar tweedracht en concurrentie de bovenhand hadden; de mensen die uitgerangeerd werden en belachelijk gemaakt omdat ze zo naïef waren om in Hem te geloven en dat niet onder stoelen of banken staken.

Zij brengen mij ieder jaar opnieuw bij de realiteit dat ik dat, op de kleine plaats waar ik in deze wereld sta en terwijl ik nog leef op deze aarde, moet proberen waar te maken.

Colofon

Digitaal tijdschrift
van het
Vicariaat Onderwijs
Aartsbisdom
Mechelen-Brussel

Frederik De Merodestraat
18, 2800 Mechelen

Tel: 015 29 84 01 (02)

Fax: 015 29 84 03

E-mail:

info@vikom.be

Website:

www.vikom.be

*Versijnt een 4-tal keer per
jaar.*

Redactie:

Guido François

Jürgen Mettepenningen

Fons Uytterhoeven

Foto's: Guido François

(tenzij anders vermeld)

Ver. uitgever:

Fons Uytterhoeven

Inhoud:

Redactioneel	1
Actualia	2
Vieringen, conferenties	16
Personalia	25

Fons Uytterhoeven, bisschoppelijk afgevaardigde voor het onderwijs

Actualia

Schoolbesturen op een keerpunt

Focus op versterking bestuurskracht en/of bestuurlijke schaalvergroting

In de vorige nummers van VONDeLing hielden wij u op de hoogte van de regionale informatiebijeenkomsten over wat we toen nog ‘bestuurlijke schaalvergroting’ van schoolbesturen noemden. Intussen spreken we eerder over ‘versterking van de bestuurskracht’ als uiteindelijke doelstelling. Bestuurlijke schaalvergroting is daarbij een mogelijk middel, maar zeker geen doel op zich. Groter worden als bestuur houdt op zichzelf immers geen garantie in van beter bestuur. Als bestuurlijke schaalvergroting geen versterking van de bestuurskracht inhoudt, dan heeft ze geen zin.

Sedert het einde van vorig schooljaar is er weer heel wat gebeurd om schoolbesturen te stimuleren om met elkaar een groeiproces te starten.

Versterking Dienst Schoolorganisatie

Guido Dewinter, een half-tijdse versterking voor de Dienst Schoolorganisatie

Vanaf 1 september 2014 kwam *Guido Dewinter* de Dienst Schoolorganisatie van het Vicariaat Onderwijs versterken als halftijds gedetacheerde procesbegeleider. Het Vlaams Verbond van Katholiek Basisonderwijs heroriënteerde daartoe de taakhoud van de vijf halftijdse ambten van begeleiders scholengemeenschappen basisonderwijs, die dit schooljaar voor het laatst zijn toegekend aan de katholieke koepel. De focus komt nu te liggen op begeleiding van schoolbesturen in hun groeiproces naar versterking van bestuurskracht via bestuurlijke schaalvergroting op het niveau van de scholengemeenschap. Van meetaf aan werd het perspectief echter ruimer opgevat: ook scholengemeenschap- en niveau-overschrijdende samenwerkingsverbanden kunnen op procesbegeleiding rekenen. Alle besturen, zowel van het gewoon als van het buitengewoon basisonderwijs en secundair onderwijs, kunnen een beroep doen op dit soort ondersteuning. De Dienst Schoolorganisatie kreeg al een tiental hulpvragen, zowel van schoolbesturen als van scholengemeenschappen. Aangezien we verwachten dat het proces nog enkele jaren kan duren, engageerde het Vicariaat zich al om het project nog enkele schooljaren voort te zetten met middelen uit de eigen reserve.

Bevraging over evoluties

Om het zicht op het geheel te kunnen bewaren en zijn coördinerende taak goed te kunnen vervullen stuurde de Dienst Schoolorganisatie in september 2014 een korte bevraging naar de voorzitters en directeurs met coördinerende opdracht van de scholengemeenschappen basis- en secundair onderwijs in het aartsbisdom. We vroegen hen of het thema versterking van de bestuurskracht en/of bestuurlijke schaalvergroting al besproken was binnen hun scholengemeenschap en zo ja, of er schoolbesturen waren die willen groeien naar bestuurlijke schaalvergroting, en of er op korte termijn beweging op dat vlak te verwachten is. Vervolgens of er al concrete initiatieven waren, hoe die eruit zagen en met welke schoolbesturen die gesprekken gevoerd werden. Ook naar de resultaten van die initiatieven waren we benieuwd. Tenslotte wilden we te weten komen welke concrete begeleidingsvragen ze hadden naar het Vicariaat onderwijs en of ze weet hadden van schoolbesturen die nergens bij betrokken worden. De resultaten van de bevraging worden momenteel verwerkt, maar één ding is al duidelijk: er beweegt al heel wat op het terrein, meestal is dat beperkt tot verkennende gesprekken, maar in sommige regio's staan besturen al een eind verder en wordt er al

gedacht aan intentieverklaringen om het overleg een vastere en meer geëngageerde vorm te geven.

Twee jaar van sensibiliseringsacties hebben hun vruchten afgeworpen. De trein staat op vele plaatsen al op de sporen, hier en daar is hij vertrokken, zij het langzaam, om onderweg nog nieuwe geïnteresseerde partners te laten instappen. Wie al te lang aarzelend op het perron blijft staan, riskeert de trein te missen of hem achterna te moeten reizen, met minder inspraakmogelijkheid tot gevolg. Daar blijven wij in elk geval om bekommerd.

De gesprekken die beide Guido's (François en Dewinter) tijdens de voorbije weken hebben kunnen voeren met afgevaardigden van de congregaties die scholen hebben in het aartsbisdom, vervulde in belangrijke mate het beeld. De congregaties proberen in zekere mate partners aan zich te binden of krijgen vragen van besturen die overwegen bij hun doorgaans sterk uitgebouwde organisatie aan te sluiten. Op vele plaatsen vervullen ze een sleutelrol, zeker in die regio's waar het secundair onderwijs in hun handen is. Er zijn niettemin wat verschillen in de opstelling van congregaties, van meer open naar meer gesloten.

Aan de hand van de conclusies die we uit de bevraging en consultaties kunnen halen zullen we schoolbesturen advies kunnen geven over de strategie die ze kunnen toepassen en over mogelijke gesprekspartners.

Schoolbestuurders en directeurs buitengewoon onderwijs met elkaar in overleg tijdens de gespreksavond op 7 oktober 2014 (zie verder)

Ondersteuning

We zijn blij dat verschillende gesprekken verlopen aan de hand van de leidraad die we elk schoolbestuur hebben bezorgd en waarmee ze op een systematische wijze alle relevante items kunnen bespreken, over de verschillende beleidsdomeinen waarover ze met elkaar een consensus moeten kunnen vinden als ze bv. naar één vzw willen groeien. Er zal ook nood zijn aan stappenplannen en hulp bij het ingrijpende veranderingsproces dat bij fusies komt kijken. In dat verband kunnen we vanuit de Dienst schoolorganisatie onze diensten aanbieden en/of verwijzen naar de expertisecel die in de schoot van het VSKO wordt opgericht. Ook de Dienst Besturen van het VSKO heeft een ondersteuningsaanbod: op 20 januari 2015 om 19u vindt in het Diocesaan Pastoraal Centrum in Mechelen een dubbele

le vorming plaats over bestuurlijke schaalvergroting: één rond de organisatorische aspecten en één rond de juridische en financiële aspecten. Inschrijven kan via de Dienst Nascholing, met de bestuurderscode die elk bestuurslid heeft ontvangen.

De gedetacheerde procesbegeleiders uit de vijf bisdommen komen regelmatig in het VSKO bijeen, soms samen met de leden van de Stuurgroep 'versterking bestuurskracht', om hun acties te coördineren en ervaringen en expertise uit te wisselen.

Vooruitzichten

Soms rijst de vraag of de hele beweging die nu tot stand is gekomen bij schoolbesturen niet als een pudding in elkaar kan zakken. Vanuit de overheid blijft het momenteel nog windstil, er lijkt nog niet direct een nieuw decreet in de maak. In het regeerakkoord wordt slechts één alinea gewijd aan zogenaamd 'bestuurlijke optimalisatie', zonder te spreken van schaalvergroting, normen en dergelijke. In een tijd van besparingen vrezden velen dat van de beloofde 'incentives' uit het voorontwerp van decreet niet veel in huis zal komen. Het enige dat vast staat, is dat de scholengemeenschappen verlengd

zijn tot 2020 en dat schoolbesturen ten vroegste in 2017 uit een scholengemeenschap kunnen stappen als ze een 'schoolbestuur met bijzondere kenmerken' vormen. Over wat dat verder inhoudt, wordt niets gezegd. Ook in de beleidsnota die Minister van Onderwijs Hilde Crevits eind oktober publiceerde, vinden we weinig meer dan dat ze verder werk wil maken van structurele samenwerking tussen schoolbesturen (blz 50). Intussen denkt het VSKO wel aan een aangepaste versie van de 'krachtlijnen' die ze in november 2013 heeft verspreid rond deze materie. Verwacht wordt dat die concreter zal zijn en geïnspireerd door de visie van de nieuwe directeur-generaal Lieven Boeve.

Vormingsinitiatieven voor schoolbesturen schooljaar 2014-2015

Graag herinneren we aan het aanbod van vormingscursussen die de Dienst Besturen van het Vlaams Secretariaat van het Katholiek Onderwijs (voorheen VIMKO) dit schooljaar aanbiedt aan schoolbesturen.

Dit zijn de thema's en data van de vormingssessies in het aartsbisdom:

Thema	Datum en plaats
Christelijke identiteit en pastoraal (zie toelichting in kadertje onder artikel 'Reflectieavond christelijke identiteit')	Maandag 1/12/2014 19-21.30u Diocesaan Pastoraal Centrum Mechelen (ook directeurs zijn welkom)
Bestuurlijke schaalvergroting 2 parallele sessies: - Juridische consequenties - Organisatieveranderingen	Dinsdag 20/01/2015 19u-21.30u Diocesaan Pastoraal Centrum Mechelen
Voorjaarsseminarie met als thema's: - Datagebruik: systematisch gebruik maken van informatie voor beleidsvoering - M-decreet: consequenties voor het gewoon onderwijs - Evalueren van personeel en directie - Eigen thema: dienend leiderschap	Maandag 2/03/2015 19-21.30u Diocesaan Pastoraal Centrum Mechelen
Diocesane jaarvergadering voor besturen	Dinsdag 2/06/2015 18-21.30u Provinciehuis Leuven

Vorming op maat

Daarnaast kunnen besturen nog teamgerichte vorming op maat vragen of ondersteuning met betrekking tot de volgende waaier:

- *Vorming voor bestuurders met een rol als evaluator*
- *Nu nadenken over morgen. Toekomstgerichte reflectie over (aspecten van) de bestuurswerking*
- *Identiteit en pastoraal*
- *Beter besturen, zelfevaluatie als hulpmiddel*
- *Schouder aan schouder, exploreren van de relatie bestuur-directie*
- *Uitbouwen van concrete samenwerking tussen besturen, bundelen van krachten*
- *Besturen op de digitale snelweg*
- *Personeelsbeleid*

Forfaitaire onkostenvergoeding van 50 euro per sessie, uitgezonderd intake.

Meer info of inschrijven bij: lieve.vancamp@vsko.be

Helpdesk inschrijvingen: tel: 02 507 07 80 (tijdens kantooruren) en nascho-ling@vsko.be. Zie ook www.nascholing.be onder 'Aanbod besturen'.

Doe maar (buiten)gewoon

Gevolgen van het M-decreet op het gewoon en het buitengewoon onderwijs

Bestuurders en directeurs van het buitengewoon onderwijs overlegden met elkaar in werkgroepen, tijdens de gespreksavond op 7 oktober 2014.

Zelden krijgt een onderwijsdecreet een naam die maar met één letter begint en die bovendien niet zegt waarover het gaat, want de M in M-decreet betekent gewoon 'Maatregelen'. Maar die 'maatregelen', die aanvankelijk behoorden tot de dringende en noodzakelijke maatregelen die voor een vorig onderwijsdecreet getroffen moesten worden, bleken intussen voor alle belanghebbenden duidelijk: ze gingen vooral over het buitengewoon onderwijs en de integratie van een deel ervan in het gewoon onderwijs. Voluit heet het M-decreet dan ook 'Decreet betreffende Maatregelen voor leerlingen met specifieke onderwijsbehoeften'. Niettemin mogen we er niet van uitgaan dat iedereen in onderwijsland zomaar weet wat die maatregelen allemaal inhouden. Er is nood aan meer informatie, zowel voor het buitengewoon als voor het gewoon onderwijs. Zowel het Vicariaat onderwijs als het Vlaams Secretariaat Katholiek Onderwijs proberen die nood te lenigen.

Gespreksavond voor besturen en directeurs buitengewoon onderwijs 7 oktober 2014

De pedagogische begeleiders buitengewoon onderwijs kregen al een tijd vragen van directeurs buitengewoon onderwijs of zij geen initiatief konden nemen om met het hele buitengewoon onderwijs in het aartsbisdom na te denken over de toekomst. Het M-decreet betekent niet alleen een serieuze ommekeer in het gewoon onderwijs, ook het buitengewoon onderwijs zal zich sterk moeten aanpassen: sommige scholen zullen heel wat leerlingen uit de types 8 en 1 zien verdwijnen en de programmatie van type 9 (Autismespectrumstoornissen, of ASS) kan scholen met elkaar in concurrentie brengen, als dat proces niet op de een of andere wijze gestuurd wordt.

Omdat die kwestie eigenlijk op het niveau van de schoolbesturen behandeld dient te worden, besloot de pedagogische begeleiding buitengewoon onderwijs om samen met de Dienst Schoolorganisatie een gespreksavond te organiseren voor zowel bestuurders als directeurs buitengewoon onderwijs. De opkomst op 7 oktober 2014 was talrijk: zowat alle twintig besturen met een aanbod BuO waren vertegenwoordigd, net als bijna alle directeurs en sommige personeelsleden.

Informereren

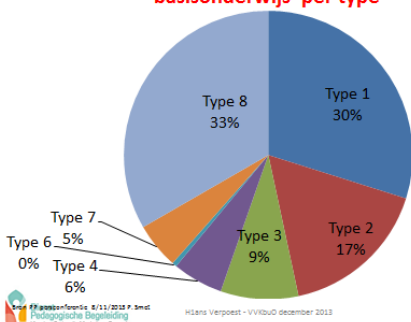
De organisatoren hadden drie doelstellingen: informeren, sensibiliseren en reflecteren. *Wilfried Neutjens*, hoofdbegeleider BuO, verzorgde het eerste informatieve luik. Hij lichtte toe wat het M-decreet precies inhoudt en wat het betekent voor de BuO-scholen. *Wouter Jaecques* bracht vervolgens de mogelijke gevolgen in kaart voor het aanbod en de rekruteringszones van de scholen buitengewoon onderwijs in elke regio van het aartsbisdom. Het M-decreet is het resultaat van een lang proces, legde *Wilfried Neutjens* uit. Van 'maatwerk in samenspraak' bij

Wilfried Neutjens

Minister Marleen Vanderpoorten, via het 'Leerzorgkader' bij Minister Frank Vandembroucke, tot het huidige decreet. Dat moest er komen omwille van internationale verdragen, bestaande Vlaamse decreten, de huidige sterke segregatie van kinderen met specifieke noden in het buitengewoon onderwijs in ons land en omwille van de maatschappelijke evolutie. Mensen kijken anders naar een handicap; die wordt eerder beschouwd als een afstemmingsprobleem: niet zozeer de gehandicapte moet zich aanpassen, de opvoedings- en onderwijsstructuur moet beter op hem of haar afgestemd worden. Er is een internationale tendens naar meer participatiemogelijkheden voor personen met een handicap. Zij hebben het recht op redelijke aanpassingen om van hun burgerlijke, politieke, economische, sociale en culturele rechten te kunnen genieten.

Aandeel leerlingen buitengewoon basisonderwijs per type

Eén derde van de kinderen **buitengewoon basisonderwijs (BuBaO)** is ondergebracht in type 8 (leerstoornissen) en 30% in type 1 (verstandelijke beperking). Kinderen met een verstandelijke beperking en een beperking in sociaal aanpassingsgedrag (type 2) en kinderen met emotionele of gedragsstoornissen die geen verstandelijke beperking hebben (type 3) maken respectievelijk 17% en 9% van het leerlingenaantal van het BuO uit. De overblijvende 11% behoren tot de resterende types.

In het **buitengewoon secundair onderwijs (BuSO)** zijn de types 1 (45%) en 2 (27%) de meest voorkomende. In totaal volgen 4,47 % kinderen les in het BuO en 0,81% in het GON, het Geïntegreerd onderwijs. De kostprijs per leerling voor het BuBaO bedraagt meer dan drie keer die van in het gewoon onderwijs (bijna 16000 versus 5000), voor het BuSO is dat ruim het dubbele (bijna 19500 versus 8600). Niets doen is dus geen optie.

Over de *aanpassingen in het gewoon onderwijs* gaat het tweede deel van dit artikel. Het komt erop neer dat men daar werk maakt van het doorlopen van het zorgcontinuüm, redelijke aanpassingen om leerlingen met specifieke onderwijsbehoeften in staat te stellen het gemeenschappelijke curriculum te doen volgen. Alleen als die aanpassingen onvoldoende of onredelijk zijn, mag een school voor gewoon onderwijs kinderen doorverwijzen naar het buitengewoon onderwijs via een strikte procedure.

Wouter Jaecques bracht de mogelijke verschuivingen van de ophaalgebieden voor het buitengewoon onderwijs in het aartsbisdom in kaart.

Wat verandert er in het buitengewoon onderwijs?

Er komt een type basisaanbod ter vervanging van de types 1 en 8 en het type 1 van Opleidingsvorm 3 op basis van de onderwijsbehoeften. Bij type 2 wordt de grens voor een verstandelijke beperking op een IQ kleiner of gelijk aan 60 gelegd. Type 7 wordt voortaan omschreven als bestemd voor kinderen met een auditieve beperking of een taal- en spraakstoornis. Het nieuwe type 9 is voor kinderen met een autismespectrumstoornis die geen verstandelijke beperking hebben.

Centra voor Leerlingenbegeleiding bereiden de overgang voor vanaf januari 2015. Het basisaanbod en type 9 starten op 1 september 2015. De uitdaging bestaat erin handlingsgericht om te gaan met veranderingen en de kansen en positieve kanten ervan te zien.

Om een beeld te schetsen van mogelijke veranderingen in het buitengewoon-onderwijslandschap in het aartsbisdom toonde *Wouter Jaecques* een aantal kaarten waarop hij per onderwijsaanbod de vestigingsplaatsen had gemarkeerd en had ingekleurd welk ophaalgebied zij

mochten bestrijken met hun speciaal leerlingenvervoer. Hij had ook de mogelijke verschuivingen in kaart gebracht bij introductie van het basisaanbod en van type 9. Sommige gebieden kregen ineens een andere inkleuring en/of een kleinere of grotere vorm. Hij wees op de wijzigingen in leerlingpopulatie en de impact op organisatie en beleid. Ook de regio's verschuiven: scholen die nu maar één type aanbieden gaan vanaf 1 september 2015 een nieuwe doelgroep rekruteren in het ophaalgebied van hun

huidige werking en scholen die zo'n school als buur hebben, verliezen een deel van hun gebied. Een positief gevolg van inkrimpende regio's kan zijn dat scholen dichterbij de woonplaats van kinderen. Wouter raadde de scholen aan dat gegeven verder in kaart te brengen op basis van de adressen van hun leerlingen en met behulp van het softwareprogramma BatchGeo.

Sensibiliseren

Guido François, directeur dienst schoolorganisatie, trachtte de aanwezigen te sensibiliseren door de kwestie ondermeer te kaderen in het hele proces van versterking van de bestuurskracht, eventueel door middel van bestuurlijke schaalvergroting. De uitdagingen zijn immers niet gering. De hervorming van het leerplichtonderwijs staat voor de deur, met gevolgen voor zowel het basis- als het secundair onderwijs. Een niveau-overschrijdende benadering dringt zich daardoor op. Wat de precieze impact van het M-decreet zal zijn op zowel het gewoon als het buitengewoon onderwijs weten we nog niet. Vanuit de nood aan bestuurskrachtige schoolbesturen is er een hele beweging op gang gekomen met als

doel de bestuurskracht te versterken, indien nodig via schaalvergroting. Er is ook nood aan planningscriteria om elkaar binnen het katholiek onderwijs geen dodelijke concurrentie aan te doen. Is zelfregulering daarbij mogelijk zodat we niet moeten wachten op directieven vanuit de overheid? Kunnen problemen met dubbel concurrentieel aanbod en met de leefbaarheid van het studieaanbod binnen hertekende zones van leerlingenvervoer BuO een oplossing krijgen via fusie van schoolbesturen of via goede onderlinge afspraken? Is er een evolutie van de geesten mogelijk van 'verantwoordelijkheid voor de eigen instelling' naar 'verantwoordelijkheid dragen voor het aanbod BuO in een groter bestuursverband (schoolbesturen met bijzondere kenmerken)' naar uiteindelijk 'verantwoordelijkheid voor het hele aanbod van katholiek onderwijs in de ruime regio, het bisdom of zelfs bisdomoverschrijdend'?

Reflecteren

Stof genoeg om over te reflecteren. De aanwezigen werden ingedeeld in vijf groepen om samen te reflecteren over welke vragen dit bij hen oproept, welke oplossingen ze zelf kunnen voorstellen, welke rol het Vicariaat hierin kan spelen en welke selectiecriteria ze zelf naar voren willen schuiven indien er meer aanvragen tot het oprichten van type 9 zouden zijn dan er kunnen worden opgericht.

Een greep uit de reacties:

Bij de vragen en bekommernissen noteerden we onder andere:

- Welke blinde vlekken zijn er?
- Er is geen of weinig overleg geweest tussen de verschillende (concurrerende) besturen.
- Wat met de akkoorden rond concurrentie die werden gesloten bij de start van het BuO?
- Wordt er gepraat met de burens in de verschillende scholengemeenschappen?

- Bouwen met Agion na 12 jaar wachten, maar wat nu? Wat wordt het aantal leerlingen in het basisaanbod?
- Wat met speelleerklassen?
- Wat gebeurt er met kinderen die nu in auti-klas zitten als we geen T9 krijgen toegewezen?
- Wat gebeurt met het personeel BuO als het leerlingenaantal daalt? Naar gewoon onderwijs? Er is geen vangnet voor paramedici! Wat met je expertise als je personeelsleden verliest?
- Wat met competentieontwikkeling in het BuO?
- Gaat de maatschappij de integratie bevorderen? Met welke maatregelen?
- Is de terugstroom goed voor de kinderen?

Enkele voorstellen van oplossingen voor de problemen die kunnen rijzen:

- Waarom voor T3 BuSO na 2 jaar geen evaluatiemoment? Eens de puberteit voorbij zou het voor een aantal van die leerlingen wel kunnen lukken.
- Belangrijk is de info die de ouders krijgen en het traject dat met hen wordt doorgevoerd.
- De start van de scholengroepen zou moeten samenvallen met de start van het M-decreet.
- De ouders geen zand in de ogen strooien door ze vast te pinnen op: "Binnen 2 jaar kunnen ze terug naar gewoon onderwijs."
- In kaart brengen van de effecten van de huidige voorstellen.
- Eerste schooljaar afwachten om de instroom te evalueren.
- Veel meer reguleren i.p.v. elkaar dood te concurreren / wildgroei.
- Schaalvergroting: regionale spreiding en verdeel correct / eerlijk.
- Elk school heeft haar expertise. Hoe kwaliteit aanbieden? (binnen ons net, GO!, ...).
- OV3 en OV4 zijn complementaire richtingen.
- De rol van de scholengemeenschappen is belangrijk.
- Bisdomoverschrijdend kijken als je voor je eigen school de rekenoefening maakt.

Over de rol die het Vicariaat hierin kan spelen noteerden we:

- Begeleiden en voldoende informatie aanbieden, ook info voor ouders.
- Aandacht voor het BuO bij de vorming van de scholengroepen; we zijn teveel bezig met regio's en te weinig met inhoud.
- Kans op uitstel?
- Mogelijkheden om plannen op tafel te leggen.
- Pro-actief werken, vertrekkend vanuit de noden van de kinderen.

- Wie bekijkt de noden in de regio?
- De overheid mag plannen maken maar moet ze niet opleggen.
- Mensen samen brengen: bestuurlijke schaalvergroting tot grotere gehelen; i.v.m. regionale spreiding: expertise, middelen, personeel uitwisselen, ervaringen opdoen, taken overnemen.
- Bestuurders extra informeren/ motiveren om de directies te ondersteunen.
- Zoeken naar een harmonie waarbij kleinschaligheid beklijft binnen de bestuurlijke schaalvergroting.
- Leid ons zodat we geen concurrenten worden i.p.v. vrienden!
- Spoor de blinde vlekken op in ons bisdom: voor welke kinderen is er te weinig aanbod? Richt het aanbod van de scholen daarop.

*Op de vraag **welke (selectie)criteria** ze zelf naar voren zouden schuiven bij de oprichting van type 9 antwoorden ze ondermeer:*

- Expertise (ASS) van de school moet belangrijkste criterium zijn.
- Doorlichtingsverslag.
- Omgevingsanalyse voor kinderen die niet in het gewoon onderwijs kunnen.
- Scholen die in IB-GON zijn ingestapt.
- Zowel expertise als goede accommodatie.
- Opletten voor 'verwildering'.
- Mensen die al een anti-werking hebben met attest en IQ hoger dan 60 naar het gewoon onderwijs.
- Scholen die ervaring hebben met de doelgroepen.

Tot slot werden de deelnemers aan de boeiende gespreksavond uitgenodigd de eigen situatie per school in kaart te brengen, met de 'buren' overleg te plegen vanuit een gedeelde verantwoordelijkheid en hun bezorgdheden mee te nemen naar overlegvergaderingen in het kader van versterking van de bestuurskracht.

Inforonde over het M-decreet voor gewoon basisonderwijs – 14 oktober 2014

Een overvol auditorium met directeurs gewoon basisonderwijs, nieuwsgierig naar de gevolgen van het M-decreet

Op 14 oktober 2014 zat het grote auditorium van het Diocesaan Pastoraal Centrum in Mechelen propvol met directeurs gewoon basisonderwijs uit het aartsbisdom. Zij wilden van de vertegenwoordigers van de Verbonden van het Katholiek Basis- en Buitengewoon onderwijs toegelicht krijgen wat ze allemaal mochten verwachten van het veel besproken M-decreet.

Was het vanuit een zekere ongerustheid of omwille van een oprechte belangstelling dat ze in grote getale op deze infosessie waren af gekomen? Dat bleef in het midden. In elk geval luisterden ze aandachtig naar Marc Van den Brande, Greet Vanhove, Lien De Feyter

en Hans Verpoest. De hele uitleg staat mooi beschreven in een brochure die de Verbonden speciaal voor deze infosessies hadden uitgewerkt.

De rode draad door het verhaal is dat het buitengewoon basisonderwijs specifiek aandacht zal moeten hebben voor leerlingen met specifieke onderwijsnoden, al van bij het inschrijvingsmoment. Leerlingen die ze vroeger niet binnen kregen, kunnen nu wel aangemeld worden. Als de school niet kan aantonen dat ze die kinderen niet zelf kan opvangen zonder onredelijke maatregelen te moeten treffen, dan dienen ze zelf de zorg voor die leerlingen op zich te nemen. Wie al een stevig zorgbeleid voert, zal wellicht niet terugschrikken voor die bijkomende uitdaging, wie daarin nog niet zo ver ge-

vorderd is zal zich grondig moeten aanpassen. Ze zullen daarbij kunnen steunen op het geactualiseerde vademecum zorg, dat gericht is op elke leerkracht.

Indien de zorg die het kind nodig heeft disproportioneel is, kan de school aan het CLB vragen om een verslag te maken om het kind te oriënteren naar het buitengewoon onderwijs, of naar een andere school van het gewoon onderwijs, of naar dezelfde school, maar dan met een individueel leertraject.

De draagkrachtafweging uit het inschrijvingsdecreet maakt vanaf 1 januari 2015 plaats voor de redelijkheid van aanpassingen.

Guido Vandevenne, directeur van de Dienst Pedagogische Begeleiding, wees de directeurs erop dat zij een beroep kunnen doen op de extra competentiebegeleiders die de DPB heeft aangeworven.

Marc Van den Brande sloot de voormiddag af met de verwijzing naar een boek 'the educational imagination', waarin onderwijs gedefinieerd wordt als een kunst, een artistieke daad, werk voor ambachtslui. Het accent ligt daarbij op het team, niet op een specifieke

leerkracht. Als wij op school een kind ontvangen met specifieke onderwijsbehoeften, heeft dat een effect op alle leerjaren en alle leerkrachten. Om die uitdaging aan te kunnen moeten we een beroep doen op de groeikracht die iedereen in zich draagt.

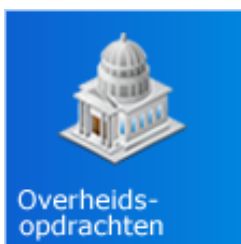
Raamovereenkomsten
Bisdommen

Antwerpen
Gent
Hasselt
Mechelen - Brussel

Overheidsopdrachten

Met nieuwe energie er tegenaan

Tijdens de laatste maanden stak vzw Interdiocesane Raad Overheidsopdrachten (I.R.O.) veel 'energie' in het voorbereiden van nieuwe raamcontracten voor energie, aardgas en elektriciteit. Ook voor kantoorpapier loopt het huidige contract af op 31 december 2014. Intussen bleken er nogal wat problemen te zijn met de tijdige levering van handboeken basisonderwijs in de regio Antwerpen en blijven er procedures lopen om de facturatie en communicatie voor mobiele telefonie in goede banen te leiden. Redenen genoeg voor vzw I.R.O. om voorlopig geen nieuwe dossiers aan te pakken. Daarvoor is er eerst ruimte in de planning nodig en, als het even kan, meer mankracht en middelen.

Vormingssessie over raamovereenkomsten - 4 november 2014

Na de vormingssessies van 13 mei 2014, waar zowel beginners als gevorderden kennis konden nemen van de meest actuele regelgeving rond overheidsopdrachten, organiseert het Vicariaat Onderwijs van het Aartsbisdom Mechelen-Brussel, opnieuw een vormingsmoment op **dinsdag 4 november 2014 van 9.30u tot 12.30u**. Zoals in vorig nummer al aangekondigd betreft het een vorming over **raamovereenkomsten**, een soort tweestapsprocedure waarbij men al een vijftal firma's kan voorselecteren waartussen men dan later, wanneer men het nodig heeft, een minicompetitie kan organiseren. Een vorm van overheidsopdracht die meer flexibiliteit mogelijk maakt en waarmee men korter op de bal kan spelen.

De vorming was aanvankelijk bedoeld voor de nieuw gevormde netwerkgroep, maar we hebben ze opengesteld voor andere geïnteresseerden, die al een zekere vertrouwdheid hebben met de wetgeving overheidsopdrachten. De belangstelling bleek meteen vrij groot. Zo'n 90 bestuurders, directeurs en andere personeelsleden hebben zich aangemeld. De sessie vindt plaats in het auditorium van het Diocesaan Pastoraal Centrum in Mechelen en wordt verzorgd door professor Rudi Claeys, een specialist in de wetgeving overheidsopdrachten.

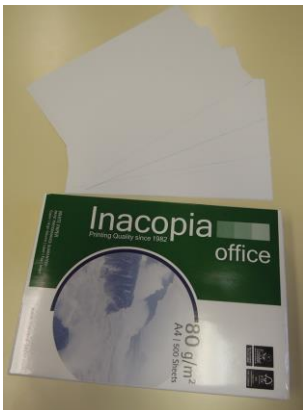
Af en toe krijgen we nog vragen van schoolbesturen of congregaties om de wetgeving overheidsopdrachten nog eens toe te lichten voor beginners. Dat was op 22 oktober het geval voor de besturen die verenigd zijn in het netwerk Vlaams Lassaliaans Perspectief in het de la Sallecentrum in Groot-Bijgaarden. Guido François verzorgde er de infosessie en is graag bereid op andere vragen in te gaan als hij daarmee besturen op weg kan helpen in de doolhof van de wetgeving, die sedert juli 2013 integraal van toepassing is op onderwijs-vzw's.

Energiecontracten

De intekenperiode voor de nieuwe raamcontracten aardgas en elektriciteit vanaf 1 januari 2015 (tot 31 december 2017) is al een tijdje achter de rug, maar zoals vorige jaren was er voor Bart Goderis en Els Verbiest van I.R.O. heel wat werk om een correcte inventaris op te stellen van alle EAN-nummers, met bijhorend jaarverbruik, leveringsadressen e.d., en om bestekken op te stellen. Het aantal deelnemende scholen is bovendien gegroeid ten opzichte van vorige keer: bijna 1300 inschrijvingen voor elektriciteit en bijna 1100 voor aardgas. Wellicht weten we tegen eind november 2014 wie de nieuwe leveranciers worden. Wie niet deelgenomen had aan de vorige contracten van I.R.O. dient er wel zelf aan te denken om zijn huidig contract tijdig op te zeggen.

Kantoorpapier

Intussen werd ook het bestek gepubliceerd voor een nieuw raamcontract kantoorpapier dat zou moeten lopen vanaf januari 2015. Nieuw is dat I.R.O. ditmaal een beroep wil doen op een extern testlabo dat de kwaliteit van het papier op een objectieve manier kan testen. Op die manier proberen we onze procedures nog verder te objectiveren en te verfijnen. Voor dit raamcontract hoeven scholen en andere instellingen niet vooraf een mandaat toe te kennen aan vzw I.R.O.. Zodra het nieuwe contract op de website van I.R.O. staat zullen ze een bericht krijgen. Om de voorwaarden van het nieuwe contract te genieten zullen ze er eerst via de website moeten voor intekenen.

Handboeken basisonderwijs

Het is de vrees van elke school om bij het begin van het schooljaar zonder handboeken voor bepaalde vakken te moeten starten. Ondanks de duidelijke eisen in het bestek, slaagde de leverancier voor de regio Antwerpen er niet in om alle handboeken en bijhorend didactisch materiaal tegen 1 september 2014 geleverd te krijgen. Was het een inschattingsfout, een communicatie- of organisatorisch probleem? Allicht een combinatie van factoren, maar wel bijzonder vervelend voor de scholen die er het slachtoffer van waren. Vzw I.R.O. kon niet anders dan bemiddelen en uiteindelijk de firma in gebreke stellen. Gelukkig waren er zo goed als geen leveringsproblemen met de andere leverancier voor de andere arrondissementen.

Wat brengt de toekomst?

Zodra de voornoemde grote dossiers weer voor een tijd in de markt gezet zijn, zou er wat ruimte kunnen komen om ook andere, nieuwe dossiers aan te pakken. Maar vzw I.R.O. kan niet verder springen dan haar stok lang is. Niet alle items komen trouwens in aanmerking voor Europees aanbestede raamcontracten. Hoe graag we besturen ook zouden helpen met het opstellen van bestekken, we kunnen dat er niet bij opnemen bij gebrek aan omkadering en middelen. Zelfs het nalezen van bestekken kan hooguit diagonaal; we kunnen er niet de verantwoordelijkheid voor opnemen. Schoolbesturen en directeurs kunnen met hun vragen altijd terecht bij zowel I.R.O. als de Dienst Inves-

teringen van het Katholiek Onderwijs (DIKO), maar beide organisaties moeten zich noodgedwongen beperken tot eerstelijns hulp. Voor de scholen uit het bisdom Brugge is de vzw Serviko actief. Er is tussen de drie organisaties geregeld overleg om de dienstverlening wat op elkaar af te stemmen en dubbel werk te vermijden. Zonder extra injectie van personeel en middelen blijft de slagkracht echter beperkt. We stellen voorlopig onze hoop op een goede verdere uitbouw van de netwerking, waarbij scholen met enige ervaring expertise kunnen uitwisselen en know-how kunnen opbouwen.

Werking Stuurgroep preventieadviseurs

Organisatie praktische workshop 'risicoanalyse speeltuigen en spelterreinen 25 maart 2015

In het vorige nummer brachten we verslag uit over een bezoek van de diocesane stuurgroep preventieadviseurs aan twee Mechelse basisscholen om er op de speelplaats een eigen risicoanalyse uit te voeren van de speeltoestellen en hun omgeving. Dat was een test voor de formule van praktische workshop die de stuurgroep wil organiseren voor geïnteresseerde preventieadviseurs en leden van de hiërarchische lijn, die verantwoordelijk zijn voor de veiligheid en preventie in hun scholen. Tijdens de eerste vergadering van het nieuwe schooljaar legde de stuurgroep de contouren vast voor de praktische workshop die plaats zal vinden op woensdag 25 maart 2015 van 9u tot 12u.

Leden van de Stuurgroep bij de voorbereiding van de workshop speeltuigen in de basisschool van de Ursulinen Mechelen in de Hoogstraat.

Het initiatief richt zich zowel naar wie de (eerder theoretische) workshop op 20 maart 2014 heeft meegemaakt, als voor wie daar niet naartoe is geweest. Die laatste groep krijgt de kans om eerst nog een theoretische inleiding mee te maken om 9u in het Diocesaan Pastoraal Centrum (DPC). De hele groep deelnemers vertrekt om 9.30u naar de twee Mechelse basisscholen en de openbare speeltuin van het park in Mechelen. Volgens het aantal deelnemers zullen de groepen verder opgesplitst worden, zodat ze elkaar (en de plaatselijke kinderen) niet te veel hinderen. Tegen 11.30u komt iedereen terug naar het DPC om er nog een half uurtje na te praten en vragen te stellen. Zodra de activiteit praktisch volledig is uitgewerkt, krijgt u de kans om in te schrijven. Hou misschien al die datum vrij.

Brainstorm over Gezamenlijke Interne Dienst voor Veiligheid en Bescherming op het Werk

Tijdens diezelfde vergadering hield de stuurgroep preventieadviseurs een uitgebreide gedachtewisseling of brainstorm over hoe het komt dat zo weinig schoolbesturen gebruik maken van de mogelijkheid om een Gemeenschappelijke Interne Dienst voor Veiligheid en Bescherming op het Werk (GIDVBW) op te richten.

Begin september 2014 verspreidde het Vlaams Secretariaat Katholiek Onderwijs een mededeling waarin ze een sterke aanbeveling meegaf aan schoolbesturen om in hun regio samen met andere schoolbesturen een GIDVBW op te richten. Zo'n Gemeenschappelijke dienst biedt immers heel wat *voordelen*:

- De beschikbare middelen (met name de preventieadviseurs) kunnen doeltreffender en efficiënter worden ingezet;
- Sommige preventieadviseurs kunnen zich specialiseren in één van de welzijnsdomeinen, bv. ergonomie of psychosociale aspecten; je kunt op die manier een ploeg samenstellen waarin de verschillende disciplines vertegenwoordigd zijn.

Het creëren van één of meer voordelen is trouwens een wettelijke voorwaarde voor de oprichting van een GIDVBW. Andere voorwaarden zijn dat de participerende schoolbesturen toetreden met al hun instellingen en dat er een juridische, economische, geografische of technische band is tussen de participerende schoolbesturen (bv. behoren tot eenzelfde scholengemeenschap).

In zo'n Gemeenschappelijke dienst kan iemand aangesteld worden tot leidend preventieadviseur om het geheel te coördineren. Dat moet iemand zijn die de opleiding tot niveau 1 of 2 gevolgd heeft.

De aanvraag tot oprichting moet gericht worden tot de Algemene Directie van de Humanisering van de Arbeid en de afhandeling kan een zestal maanden in beslag nemen. Het is ook nodig dat de participerende schoolbesturen allemaal aansluiten bij dezelfde Externe Dienst voor Veiligheid en Bescherming op het Werk.

Tegen de achtergrond van de groei naar versterking van de bestuurskracht en bestuurlijke schaalvergroting dachten wij vanuit het Vicariaat Onderwijs dat het oprichten van zo'n gezamenlijke interne dienst een hefboom kon zijn om de nauwere structurele samenwerking waar besturen naar streven in de praktijk uit te testen met besturen uit dezelfde scholengemeenschap of regio, alvorens de stap te zetten tot oprichting van één gezamenlijke vzw. Als besturen met alleen basisonderwijs ook besturen met secundair onderwijs erbij betrekken, kunnen ze twee vliegen in één klap vangen: ze kunnen meteen een beroep doen op meer deskundigheid (bv. een preventieadviseur van niveau 1 of 2) en ze kunnen de

Bij een bezoek van de Stuurgroep Preventieadviseurs in de nijverheidsschool Sint-Jan in Diest.

kloof en de vooroordelen, indien die bestonden, tussen de niveaus wegwerken. Bovendien krijgen schoolbesturen door zo'n samenwerkingsverband de kans om de krachten te bundelen rond een materie waarover iedereen al jaren klaagt dat er te weinig middelen en omkadering voor zijn. Een bestuur kan ook verschillende specialiteiten van de welzijnssector in huis halen als het op meer dan één persoon een beroep kan doen.

Als je al die argumenten bij elkaar legt, dan is het verwonderlijk dat niet meer besturen die stap zetten.

De bespreking binnen de stuurgroep maakte bepaalde *knelpunten* duidelijk. Sommige grotere schoolbesturen hadden ervaring met een Interne Dienst die werkzaam is in verschillende campussen, maar dat blijft voorlopig binnen hun schoolbestuur omdat de andere schoolbesturen uit de regio zo'n samenwerking niet zagen zitten. Andere werken in de scholengemeenschap al met een gezamenlijke interne dienst en plukken daar de vruchten van, bv. in de scholengemeenschap Boom-Bornem-Puurs, aldus Paul Van Assche, die het geheel coördineert. Hij is al tien jaar bezig met drie

schoolbesturen. Als zuivere voorwaarde is gesteld dat de coördinerende preventieadviseur de leiding zou hebben van de Gemeenschappelijke dienst. Alle scholen moesten plaatselijk iemand van niveau 3 aanstellen. Die mensen hebben allemaal een cursus gevolgd. Af en toe zijn er kernvergaderingen, Paul volgt de wetgeving op maar gaat ter plaatse niets doen. Die ene gemeenschappelijke dienst is bevoegd voor alles. De coördinerend PA stuurt alles aan.

Knelpunten zijn dat elke school daarin het laatste woord wil hebben. De meerwaarde van een gemeenschappelijke dienst wordt vaak teniet gedaan door egocentrisme. Men kent de voordelen en de invulling van de taken niet en gaat uit van de eigen positie. De ruimdenkendheid is er niet. Men moet er ook van afstappen de bevoegdheden te koppelen aan werkgevers. Niemand geeft graag bevoegdheden af. Administratieve ondersteuning zou al kunnen helpen, samen met voltijdse ambten.

Er is geen enkele dienst waar zoveel discussie over is. Preventieadviseurs worden gekoppeld aan de functie waarin ze zijn aangeworven. Die speelt echter geen rol, de uren moeten er zijn. Je kunt efficiënter werken door die uren samen te brengen.

Er zal veel overtuigingskracht nodig zijn en openheid. Preventieadviseurs moeten ruimte krijgen. In de regelgeving staat nergens hoe een preventieadviseur betaald wordt. Vanuit eigen middelen iemand betalen is moeilijk. Nergens gaan de middelen omhoog. Men denkt altijd in vakjes van het loon. Het zou een opdracht moeten zijn, waar een ambt opgekleefd is. Bij bedrijven dekt men de algemene onkosten door de prijs van de producten te verhogen, iets wat onderwijs niet kan.

Veel is terug te brengen op de mentaliteit van directies en schoolbesturen. Financieel zijn de PA's afhankelijk van de school, maar (bij een gezamenlijke dienst) in dienst van de coördinator.

Zodra de overheid uren geeft voor de preventieadviseur kan het volgens een van de leden opgelost zijn, maar dat zal het departement niet direct doen. Scholen moeten het maar zelf oplossen. Er moet een ambt zijn van een bepaalde functie, maar die wordt nergens organiek beschreven. Binnen scholengemeenschappen worden soms stimuleringspunten ingezet voor ICT-coördinatie. Daar wordt misschien te weinig werk van gemaakt. Samenvoegen van punten, in plaats van ze te versnipperen kan een oplossing betekenen.

Om het idee van een GIPDBW ingang te doen vinden is er nood aan meer goede praktijkvoorbeelden en goede wil bij schoolbesturen en directeurs. Zij moeten de meerwaarde ervan leren zien. Bottom-up werken is moeilijk. Het zal van boven moeten komen.

De discussie in de stuurgroep preventieadviseurs bracht de knelpunten naar boven, maar bood ook hoop: met wat goede wil en vertrekkend van een toekomstvisie, lijkt het oprichten van een GIPDBW een aantrekkelijke eerste stap in een functionele samenwerking over de grenzen van besturen, scholengemeenschappen en niveaus heen, die kan uitmonden in een versterking van de bestuurskracht, althans op het niet onbelangrijke terrein van veiligheid, preventie en andere aspecten van welzijn op school.

Bedrijfsbezoek CVO Leuven

Sedert vorig schooljaar zijn de centra voor volwassenenonderwijs (CVO's) uit het aartsbisdom gestart met kennismakingsbezoeken aan elkaar (zie vorig nummer). Op 13 oktober 2014 was het de beurt aan het CVO van het Vrij Technisch Instituut (VTI) in Leuven.

Directeur Philip Houben (foto rechts) gaf zijn collega's en de bestuurders van de andere CVO's eerst een presentatie over de verschillende aspecten van zijn centrum: de identiteit, het personeelsbeleid, de kwaliteitszorg, het pedagogisch-didactisch beleid, het financieel en materieel beleid, het welzijns- en communicatiebeleid. Het CVO heeft ook vestigingen in Tienen, Diest, Lovenjoel en Erps-Kwerps en biedt 8 à 9 studiegebieden aan. Aanvankelijk had het ook algemene vorming in zijn aanbod in Leuven, maar dat moest afgebouwd worden wegens de onmiddellijke nabijheid van het Tweedekansonderwijs. Dat belette niet dat het aantal lesuren-cursist de laatste tien jaar is verdubbeld.

De historiek van de school is boeiend. De 'avondschoon' was er eigenlijk het eerst. Al in 1889 werden de eerste avondlessen ge-

geven in de Minderbroedersstraat. In 1908 kwam er een dagschool voor hout en metaalbewerking, de Sint-Pieters Ambachtschool (SPAS). Vanaf 1992 werd de naam VTI gebruikt. In 1995 was er de fusie met het HTI Kardinaal Mercier in Schaarbeek. Nu horen de dagschool en de middenschool van het VTI samen met het CVO onder één bestuur. Ze gebruiken ook dezelfde infrastructuur. Die is voortdurend aan vernieuwing en uitbreiding toe. De keukens en de ramen zijn dringend aan vernieuwing toe. Er is de laatste jaren

echter al heel wat bijgebouwd. Dat mochten we tijdens de daaropvolgende rondleiding vaststellen. We zagen de school in actie, want in CVO's is er 's avonds wel altijd beweging. Alle ateliers en vele leslokalen waren volop in gebruik.

Ter afsluiting werden we vergast op de kraakverse, lekkere hapjes van de keukenafdeling, bij een parelend glas schuimwijn. Een gastvrije school.

Vieringen, conferenties...

Vreugde in de katholieke dialogeschool

Tweedaagse Vicariaat Onderwijs in het spoor van Paus Franciscus

Foto's boven en onder:
Groepswork over de Exhortatie van Paus Franciscus over de Vreugde van het Evangelie.

Foto midden rechts: Fons Uytterhoeven leidde het thema in.

Het vicariaat Onderwijs schreef begin van dit schooljaar geschiedenis. Terwijl vroeger iedere dienst van het vicariaat afzonderlijk zijn startdag had waar het nodige gepland en afgesproken werd, daar trokken nu – op 3 en 4 september – alle diensten op tweedaagse in Houffalize om het jaar samen op gang te trappen. Allen die werkzaam zijn binnen de Dienst Pedagogische Begeleiding, de Dienst Schoolorganisatie en de Dienst Identiteit waren aanwezig. Samen met bisschoppelijk afgevaardigde Fons Uytterhoeven en de ploeg van het secretariaat zorgde dat voor een groep van een zeventigtal mensen. Naast alle praktische punten die in de schoot van elke dienst werden besproken, was er een gezamenlijk spiritueel luik

waarbij de exhortatie van paus Franciscus over 'De vreugde van het evangelie' centraal stond.

Huiswerk

Aan het begin van de zomervakantie kregen allen een exemplaar van de exhortatie, met de vraag die te verkennen. Tijdens de tweedaagse zelf gaf Fons Uytterhoeven in een aanstekelijk referaat duiding bij wat de tekst van de paus zou kunnen zeggen aan degenen die werkzaam zijn in het onderwijs. Zijn selectie van passages en vrijmoedige uitleg daarbij, gaven de tekst meer betekenis en inspireerden de aanwezigen tot een boeiende uitwisseling van gedachten in de gespreksgroepen nadien. Dat daarbij ieders persoonlijk christelijk profiel, ieders eigen werksituatie en ieders visie op onderwijs en kerk ruimte kregen om aangevuld en bevestigd te worden door anderen, werd als verrijkend ervaren. De essentie van zowel Fons' uiteenzetting als van de gesprekken in groepjes, betrof een passage die staat op het einde van de inleiding van de exhortatie: 'Ik zou u willen vragen u deze stijl (van het evangelie) eigen te maken *in alle activiteiten die u onderneemt*' (nr. 18). Over hoe ieder dat in zijn eigen taak zou kunnen doen, daarover werd stevig nagedacht. En bezonnen. Na de gespreksgroepjes wandelde iedereen inderdaad naar het kerkje van Houffalize, waar de passage uit de Bergrede centraal stond waarin Jezus de gelijkenis vertelt van de man die zijn huis niet bouwde op het zand maar op de rots. De evangelische stijl is inderdaad slechts een vertoning of schijn wanneer die niet waarachtig gestoeld is op de relatie met Jezus, toonbeeld van God en voorbeeld voor mensen. Wat begonnen was als huiswerk, daarna gedeeld werd in een lezing en gedeeld werd in gespreksgroepjes, werd daarna afgerond in het huis van God, door zelf stil te worden na alle woorden en aan God het woord te geven.

De vreugde in de dialogeschool

Afgerond? Neen, we zijn nog maar begonnen... Het is immers de bedoeling dat het boek van paus Franciscus op onze werktafel blijft liggen, dat het ons vooruitduwt, inspireert en corrigeert in alles wat ons is toevertrouwd als taak binnen het onderwijs.

De boodschap van Franciscus is immers niet alleen bestemd om in de beslotenheid van een tweedaagse, in afzondering, te overdenken. 'Allen zijn we geroepen om op deze oproep in te gaan: weg te trekken uit ons eigen comfort om moedig iedereen die verwijderd is van het geloof tegemoet te treden in het licht van het Evangelie' (nr. 20). Allemaal prima, maar hoe? In het vervolg van de exhortatie geeft de paus algemene en concrete aanzetten tot antwoord op die vraag. Zelf verbind ik die antwoorden graag met de idee van de 'katholieke dialoogschool', een concept dat ons

Foto boven rechts: bezinnend samenzijn in de kerk van Houffalize

Foto's midden en onderaan: kans tot ontmoeting en gezellig samenzijn van al wie voor het Vicariaat Onderwijs werkt.

katholiek onderwijs wil karakteriseren en er een sterker merk van wil maken. Willen onze katholieke scholen immers hun eigenheid herontdekken of meer in de verf zetten en willen ze relevant en betekenisvol zijn voor allen die in en rond de school leven, dan is een geloofwaardige dialoog de meest gepaste hoeksteen en basisattitude: waardig aan ons geloof. Het concept van een katholieke dialoogschool wijst zowel op het ideaal als op verschillende zaken die daaromtrent reeds bestaan: het betreft immers in de eerste plaats een gedegen school, met een stevig kwaliteitsvol aanbod, gekenmerkt door zowel openheid/gastvrijheid op het vlak van levensbeschouwing en andere achtergronden van leerlingen en leerkrachten (dialoog) als door de eigen voorkeursoptie in die dialoog voor de christelijke inspiratie (katholiek).

Hoe zal dit geschieden?

Terug naar de stijl van het evangelie en de vreugde. Waar het evangelie niet apart wordt gezet, maar in het dagelijkse schoolleven een plaats mag krijgen, daar mag het een factor van belang zijn in de dialoog. Enkel dan kan het evangelie 'relevant' zijn. Zoals steeds: iets heeft maar belang als men er belang aan hecht, als men er ruimte voor geeft en tijd voor maakt. Aangezien de christelijke inspiratie in onze katholieke scholen geen vrijblijvende zaak is, zijn we geroepen om samen permanent na te denken over hoe we ons onderwijskader dienen bij te sturen opdat het een vertolking kan zijn van de stijl van het evangelie. Dat situeert zich op alle domeinen van wat er binnen de schoolmuren gebeurt en leeft. Wat speelt mee in een deliberatie: enkel de punten of (ook) het kind? Wie verwelkomt je op de avond van een oudercontact: een wegwijzer naar het betreffende lokaal of een mens die je de hand schudt en de weg wijst? Hoe ga je om met de lege brooddoos van een leerling? Hoe tonen we langdurig zieke collega's dat we als school op hen betrokken blijven? Enzo-

voort. In al die dingen toont een katholieke school dat ze een katholieke school is of niet is. En hoe gaan we om met onze moslimbroeder in de klas, de kritische ouder, de onverschillige collega? De stijl van het evangelie is de stijl van Jezus: het zit niet in moeilijke theorieën, in abstracte praatjes, maar in eenvoudige woorden en gebaren ten aanzien van degenen die op mijn pad komen. Daarbij komt het in essentie vaak gewoon aan op bemoediging: leven geven aan elkaar door bevestiging, een luisterend oor, een schouderklopje, een 'goedendag', een helpende hand,... In de stijl van het evangelie staat met andere woorden de mens centraal. Waar het welzijn van de mens niet primeert, kan God niet binnentreden.

Jürgen Mettepenningen, Directeur Dienst Identiteit, vicariaat Onderwijs

Geslaagde tweede Impulsdag Pastoraal basisonderwijs

Op dinsdag 9 september 2014 vond in de lokalen van de Katholieke Hogeschool Leuven de tweede 'Impulsdag' plaats voor leerkrachten en directies van het Nederlandstalige basisonderwijs van ons aartsbisdom.

Meer dan 300 schooldirecties en leerkrachten tekenden present! Samen met het aantal deelnemers was niet het minst het inhoudelijk aanbod een groot succes. Drijvende kracht Frans Mattheüs, coördinator voor pastoraal Basisonderwijs heette iedereen hartelijk welkom.

Een vol auditorium en boeiende werkwinkels tijdens de Impulsdag

Foto's: Frans Mattheüs

Daarna gaf Jürgen Mettepenningen, directeur van de Dienst Identiteit, via een powerpointpresentatie vol cartoons duiding bij het jaarthema "Doe aan een ander wat je zelf wil dat anderen voor jou doen" (Mt 7,12). In de werkwinkels werd aan dat thema gestalte gegeven vanuit verschillende perspectieven, waarbij we ook dit jaar konden rekenen op de tomeloze inzet van de werkwinkelleiders. Naast vorming en dialoog in de werkwinkels, was er meer dan voldoende gelegenheid voor informele ontmoeting en uitwisseling van ervaringen en inzichten. Tijdens het middagmaal konden de deelnemers zelfs onder een stralend zonnetje buiten eten. Dansende leerlingen, een toespraak van bisschoppelijk afgevaardigde Fons Uytterhoeven en een herinneringsdoosje met een pluim erin, slooten een waardevolle en bemoedigende dag af.

Teksten en sfeerbeelden vind je terug op onze website via de volgende link: <http://www.vikom.be/dienst-identiteit/pastoraal-op-school/pastoraal-op-school-basisonderwijs>

Reflectieavond Christelijke identiteit Scholengemeenschap secundair onderwijs Mechelen

Op dinsdag 14 oktober 2014 vond in BIMSEM een samenkomst plaats van directeurs en schoolbestuurders van de scholengemeenschap secundair onderwijs Mechelen.

Foto: Jürgen Mettepenningen

Zevenentwintig personen werden er gastvrij ontvangen, waarna ze een beoogd voorgeschoteld kregen van bisschoppelijk afgevaardigde Fons Uytterhoeven. Hij behandelde het thema van de eigenheid van de 'katholieke dialogeschool', een term die het VSKO wil uitgebouwd zien tot een sterk merk dat geldt voor al onze katholieke scholen. In plaats van daarvoor een abstract discours te bewandelen, koos Fons Uytterhoeven voor de aanpak 'van onderuit', vanuit wat we op het werkveld van onze scholen beleven of ook wel wat te weinig beleven omtrent de impact van de christelijke inspiratie in onze scholen. De centrale term die Fons in de mond nam, was 'keuze': de christelijke inspiratie vereist dat we keuzes maken. Hij maakte dat aan de hand van verschillende voorbeelden duidelijk.

In een tweede uiteenzetting ging Jürgen Mettepenningen, directeur van de Dienst Identiteit, in op de pastorale werking op school. Hij ziet die werking als de 'voorkeursoptie-in-de-praktijk', doelend op de voorkeursoptie voor de christelijke inspiratie, zoals die in de genen van een katholieke school aanwezig is als gave en opgave. Vanuit enkele zaken die hij afgelopen jaar over pastoraal heeft vastgesteld in onze scholen, stelde hij het aanbod voor dat in de schoot van zijn stuurgroep pastoraal is gegroeid en waarmee de Dienst Identiteit ten dienste wil staan van onze scholen en hun pastorale werking in het bijzonder. Na deze twee spreekbeurten, was het de beurt aan allen. Onder de leiding van Fons Uytterhoeven bracht, aan de hand van een gesmaakte werkvorm, menige aanwezige een inzicht of ervaring te berde over de concretisering van de christelijke inspiratie op school. Alle ingrediënten van deze avond en - belangrijker - de open geest van alle aanwezigen, maakten er een geslaagd, geïnspireerd en inspirerend moment van.

De werkvorm die Jürgen Mettepenningen en Fons Uytterhoeven gehanteerd hebben, zullen ze ook toepassen tijdens de vorming voor besturen over 'Christelijke identiteit en pastoraal', op maandag 1 december 2014 van 19u tot 21.30u in het DPC Mechelen.

Foto onderaan: Een spetterende Academische opening van de hogeschool Odisee door de 'Sirenen' van dienst.

De Odisee van de HUB en de KAHO Sint-Lieven Academische opening van twee fusiehogescholen 22 september 2014

Bij de opening van het academiejaar 2014-2015 veranderden de Hogeschool-Universiteit Brussel (HUB) en de KAHO Sint-Lieven van naam: ze werden Odisee. De naamsverandering is het noodzakelijke gevolg van de fusie tussen beide instellingen, sinds begin dit jaar, en de integratie van hun academische opleidingen in de KU Leuven.

De academische opening van 22 september 2014 begon met een ‘levensbeschouwelijk vieringsmoment’. De teksten waren bijna allemaal geïnspireerd op het beeld van reizen en onderweg zijn die de naam Odisee oproept. Elke genodigde kreeg een namaak-keycard (van de NMBS) waarop hij een wens kon schrijven voor mede-genodigden. Op het kaartje dat ik bij het buitengaan meekreeg, las ik de volgende wens: ‘onderweg gelukkige momenten delen met anderen en mekaar steunen in moeilijke momenten’.

Foto boven: Raf De Rycke, Mia Sas en Annemie Peeters

Tijdens de zitting vertelde een filmpje het wordingsproces van het uitschrijven van een nieuwe missie voor Odisee. Al het personeel en ook studenten hadden kunnen meedenken over die gezamenlijke missie, zodat die op het einde van de rit ruim gedragen was. Mia Sas, groepsvoorzitter van de professionele opleidingen en Raf De Rycke, bestuurslid, mochten vervolgens antwoorden op enkele kritische vragen van presentatrice Annemie Peeters. De missie bevat enkele speerpunten: Odisee wil de talentschool worden van Vlaanderen, de studenten staan centraal, de hogeschool wil hun talenten ontwikkelen, inzetten op diversiteit, de opleidingen verankeren in het werkveld en maximale participatie mogelijk maken. Odisee staat voor onderweg zijn met vele hinderpalen en naar verre oorden en toch thuis verwacht worden. Volgens Raf De Rycke is de naam een schitterende keuze; hij verwijst naar een combinatie van verleden, heden en toekomst. Classicus Patrick Lateur, die onlangs de Odyssee vertaalde, schrok van de schrijfwijze ‘Odisee’

maar lichtte het verhaal toe dat er vooral een is van zwerven en weer thuis komen. Odysseus was een durver en een doorzetter, hij was weetgierig en leergierig. Dat laatste werd hem bijna noodlottig toen hij het lied van de Sirenen beluisterde.

Foto onder: Voorzitter Jan Smets stelt het nieuwe logo voor

Voordat het nieuwe logo officieel onthuld werd, reikte juryvoorzitter Philip Vermoortel de ‘Ga ervoor Prijzen’ uit aan verdienstelijke studenten, personeelsleden en externen. Opvallend: bij de externen kreeg Minister Guy Vanhengel de prijs omwille van het toevoegen van de bevoegdheid studentenzaken aan zijn functie van verantwoordelijke voor het Brussels onderwijs.

Voorzitter Jan Smets kreeg de eer het verhaal te vertellen van het logo. Dat begon met een grote O, die staat voor optimisme, openheid, onderweg en Odisee. De rest van het logo staat half afgedrukt. De onderste helft wordt enkel gesuggereerd, maar blijkt uit voorafgaande tests goed leesbaar. Een beetje geheimzinnigheid maakt wellicht ook deel uit van (de) Odisee...

Prijs Focus Aarde Campus Voorzienigheid Diest wint hoofdprijs en vijfde prijs

Wij kregen vanuit deze school het volgende verslag met foto's toegestuurd. Proficiat! Twee groepjes leerlingen van de Campus Voorzienigheid 3de graad te Diest zijn tot laureaat van de Prijs Focus Aarde uitgeroepen. Deze prijs is een initiatief van de Stichting Koningin Paola, die samenwerkt met de Stichting Dirk Frimout . Focus Aarde wil vooral het technisch, beroeps- en kunstonderwijs, alsook het deeltijds buitengewoon onderwijs in de kijker zetten. De prijs bekroont jaarlijks de beste geïntegreerde proeven (= een eindwerk) en vakoverschrijdende groepsprojecten die de

aarde of ruimte tot onderwerp hebben. Voor Vlaanderen werden 10 proeven/projecten genomineerd, waarvan 2 uit onze school!

Een eerste geïntegreerde proef die genomineerd werd en de hoofdprijs behaalde, behandelt het belang van de bij. Het diertje is meebepalend voor de diversiteit van het voedsel, nu en in de toekomst. Maar de levenskwaliteit van de bij gaat er zienderogen op achteruit... Lotte Puelings en Lotte Vertommen verdiepten zich in deze materie.

De fiere winnaars in prinselijk gezelschap en op het balkon van het Paleis der Academiën in Brussel

De tweede geselecteerde proef heeft het over het opwekken van stroom uit liesgras. Vreemd genoeg kan er uit gras door spanningsverschillen elektriciteit opgewekt worden. Jolien Hendrickx, Selien Schots en Aaron Grouwels ontdekten een nieuwe methode en bestudeerden of die mogelijkheden biedt voor onze toekomst.

De proclamatie van de Prijs Focus Aarde 2013-2014 vond plaats op woensdag 8 oktober 2014 in het Paleis der Academiën te Brussel in aanwezigheid van prinses Claire! Dat paleis bevindt zich vlak naast het Koninklijk Paleis!

Voor meer informatie kunt u contact opnemen met de begeleidende leerkrachten: Lieve Wouters, Chantal Dumortier en Koen Hensen.

JubileUM 100 jaar Ursulinen Mechelen

Op zondag 12 oktober vierde de schoolgemeenschap van de Ursulinen Mechelen haar eeuwfeest. Tijd om in de verf te zetten wat de zusters Ursulinen in Mechelen betekend hebben voor het katholiek onderwijs in de Maneblusserstad en voor de vorming en emancipatie van meisjes en jonge vrouwen.

Zuster Emmy Vermeulen over de Mantel van Sint-Ursula en de pelgrimsstaf van Angela Merici, de inspirerende figuren voor de zusters Ursulinen

De feestzitting vond plaats in de mooi gerestaureerde en goed gevulde Onze-Lieve-Vrouw-over-de-Dijlekerk in Mechelen, op een boogscheut van de school. Een indrukwekkende schare sprekers schetsten heden, verleden en toekomst van de Ursulinen Mechelen.

Algemeen directeur *Francis Van Caer* benadrukte dat het schoolbestuur nog altijd hetzelfde traject volgt als de zusters: kwaliteitsvol onderwijs met een hart voor de kinderen.

De algemeen overste, *Zuster Emmy Vermeulen*, had het over 'de mantel van Sint-Ursula en de pelgrimsstaf van Angela Merici'. De mantel is te bewonderen in het Sint-Ursulaschrijn, een van de iconen van de school. Angela Merici was een inspirerende figuur. Ze leefde

in de 16de eeuw bij het Gardameer en was een kerkhervormer. Ze stichtte haar compagnie en stelde ze onder de bescherming van Sint-Ursula. Haar volgelingen noemden zich Ursulinen en gaven vorming. Er ontstonden overal stichtingen, in ons land in Hasselt, Tildonk, Mons en Onze-Lieve-Vrouw-Waver. De boodschap van Angela Merici was: besef dat je verantwoordelijk bent voor wie jou is toevertrouwd en draag ze in je hart. De Ursulinen hebben dat volgens zuster Emmy niet altijd waargemaakt, de geest van Angela is soms wel eens ondergesneeuwd. Vervolgens kwam het huidige instituut Ursulinen Mechelen aan bod, met jongeren uit heel verschillende milieus en culturen. Zij worden opgevoed tot gemeenschapszin, krijgen inspraak, opvang in crisismomenten, er is bezieling, sociale inzet, jongeren kunnen er hun identiteit ontdekken...

Misjoe Verleyen

Oud-leerlinge en Knack-journaliste *Misjoe Verleyen* mocht vervolgens uitleggen hoe haar vroegere school de emancipatorische gedachte genegen was. Zelf kon zij er van een verlegen meisje groeien tot een zelfverzekerde vrouw. De meisjes kregen er vertrouwen en een goede opleiding. Misjoe heeft de zogenaamde betutteling, strengheid en wereldvreemdheid van de nonnen niet zo ervaren. De leerlingen kregen gaandeweg een grotere vrijheid en konden kritische vragen stellen. In bepaalde opzichten was UM bijzonder progressief. De school behoorde tot de eerste drie meisjesscholen in België. De zusters beslisten meteen hun leerlingen op te leiden naar het hoger onderwijs, maar ze hadden evengoed een aanbod in het beroepsonderwijs, om alle meisjes kansen te geven in de maatschappij. Zij moeten bijzonder veel lef hebben gehad met een school te beginnen in volle oorlog, met strenge Duitsers, in een kapot geschoten stad. Misjoe Verleyen hoopte dat de afgestudeerden het DNA van Ursulinen Mechelen nog voor de rest van hun leven zouden meedragen: kwaliteitsvol onderwijs, dynamisch, innovatief en betrokken.

Foto boven: Leerlingen en oud-leerlingen luisterden de viering muzikaal op.

Foto onder: Laura Van Trier en Micheline Gevelers

Karen Maex (foto rechts), oud-leerlinge en decaan bètafaculteiten Vrije Universiteit Amsterdam, beantwoordde de vraag waarom wetenschap en maatschappij hand in hand moeten gaan. De huidige ontwikkeling van de wetenschap kan niet los gezien worden van de ontwikkelingen in de samenleving zelf, was haar boodschap. Jongeren, die leren met informatie om te gaan, spelen daarin een belangrijke rol als ze de ambitie hebben om het verschil te maken.

Toen was het tijd om het JubileUM-boek '100 jaar Ursulinen Mechelen' voor te stellen. Dat was het werk van Sam Wollants, co-auteur samen met Leen De Roover. Hij ontdekte bv. dat de school eigenlijk al langer bestond. In 1899 was er al een beroepsschool en een lagere school opgericht, het gesticht 'De Heilige Familie'. Kardinaal Mercier had aan de zusters Ursulinen van Onze-Lieve-Vrouw-Waver gevraagd om die school over te nemen. De opening van de school was voorzien in september 1914 maar diende door de pas begonnen oorlog nog even uitgesteld te worden. Tijdens de oorlog weigerden de zusters in te gaan op de eisen van de Duitsers dat de voertaal 'Vlaams' moest zijn. De school werd zelfs een tijd gesloten. Uit de boeiende geschiedenis blijkt hoe sterke persoonlijkheden de zusters waren.

Micheline Gevelers, voorzitter van het schoolbestuur, en *Laura Van Trier*, voorzitter van de overkoepelende leerlingenraad, traden samen op om mee vooruit te blikken op de toekomst. Zij prezen de kwaliteiten van de school, die ook al door vorige sprekers geroemd werden. Er zal op bestuurlijk vlak wellicht nog het een en ander veranderen, zo zei de voorzitter, maar er is geen weg terug. "De fakkel blijft brandend en de weg goed verlicht".

Tussen de spreekbeurten door luisterden getalenteerde leerlingen en oud-leerlingen de viering muzikaal op.

Tot slot volgde in de gebouwen in de Milsenstraat en de Hoogstraat een feestelijke receptie. Tussendoor konden we een tentoonstelling bezoeken waarin ondermeer een klas uit de tijd van toen gereconstrueerd werd (foto links). Zo kon het verleden andermaal herleven.

De kracht van diversiteit: hoe het beste halen uit de verschillende generaties op de werkvloer?

Masterclass Saskia Van Uffelen – VSKO 21 oktober 2014

In de reeks masterclasses waarmee de Dienst Besturen vorig jaar begonnen is, was het dit jaar de beurt aan iemand uit het bedrijfsleven die een boodschap had voor het onderwijs, meer bepaald voor de leidinggevenden ervan: de schoolbestuurders. Het VSKO had een goede keuze gemaakt: Saskia Van Uffelen, Digital Champion Belgium en CEO Belux bij Ericsson. Zij onderhield het 60-koppig publiek over 'de kracht van diversiteit'. De ondertitel gaf meteen aan waarover ze het wou hebben: hoe het beste halen uit de verschillende generaties op de werkvloer?

Saskia Van Uffelen (foto internet)

Saskia Van Uffelen wil de digitalisering van het onderwijs stimuleren en hield in het verleden al een pleidooi om een beleid te voeren dat een halt toeroept aan stress en burn-out. Dat kan door aandacht te hebben voor het belangrijkste van een organisatie: de mens. In haar boek 'Iedereen baas' noemt ze de mens een unieke schakel maar één die op de juiste plaats gezet moet worden. Zij ziet opportuniteiten in een constructieve samenwerking van vier generaties die de werkvloer zullen delen vanaf 2016: de (baby)boomers, en de X-, Y- en Z-generatie.

Bij wijze van inleiding verwees ze naar de onomkeerbare digitale revolutie, waarbij alle industrieën zichzelf moeten herdenken: taxibedrijven moeten leren omgaan met nieuwe kapers op de kust zoals Uber, artsen moeten eraan wennen dat hun patiënten hun ziektebeeld al uitgebreid geanalyseerd hebben via internet, de markt moet er rekening mee houden dat wisselstukken voortaan sneller in 3D geprint kunnen worden dan vanuit China aangeleverd... Ook het onderwijs moet zich aanpassen. Veranderingen en innovatie zijn nodig. Bestuurders moeten zich afvragen waar ze met hun school willen geraken tegen 2020.

De verschillende generaties op de werkvloer (ook in de scholen) kunnen in die context maar beter goed leren samenwerken. De generatie van de boomers (50 tot 60 jaar) kan doorgaans goed om met jongeren, werkt graag, is gericht op status (macht, geld, prestige), is werkgeoriënteerd, hun visie op teamwerk is mensen samen zetten in een vergadering; in het weekend is de boomer een sociale speler en geëngageerd in het verenigingsleven.

De generatie X (30-ers en 40-ers) is zeer ambitieus en wil vooruit in het leven. Ze komen over als minder loyaal, zijn digitaal vaardiger en flexibeler. Ze zijn bruggenbouwers, hun doelen zijn realistisch, ze zijn meer op zichzelf gericht dan op de organisatie. Bij hen is er het grootste risico op burn-out, ze willen overal perfect zijn.

De generatie Y (20 tot 30 jaar) heeft een andere visie op studeren, cumuleert master na master, gaat graag op reis, is assertief en gaat losjes om met gezag (wie is hier de baas?), ze kijken anders naar het leven, hebben een andere 'workload balance', zijn gewoon projectmatig te werken en houden van uitdagingen in het werk, ze hebben veel energie als ze voor iets gemotiveerd zijn. Ze hebben ten slotte een hekel aan vergaderingen.

De jongste generatie Z (de tieners) is ongelooflijk creatief en sluw. Ze zijn geboren in de digitale wereld, die hun manier van werken, denken en sociaal zijn beïnvloedt. Hun sociaal contact verloopt op andere manieren, de wereld online is veel groter. Ze willen niet alle feiten kennen, maar weten liever waar ze die kunnen vinden; ze kunnen heel gericht zoeken en zijn sponzen in ervaringen opdoen. Hun visie op problemen is anders. Hun communicatie beperkt zich niet tot de schoolpoort. We moeten hen in onderwijs wel goed leren omgaan met de sociale media.

Als die vier generaties binnenkort samen komen op de werkvloer creëert dat stress. Toch is het beter in bepaalde diensten een mix van generaties te hebben. Die diversiteit creëert meer opportuniteiten. Ze kunnen elkaar ondersteunen vanuit hun ervaring en creativiteit. De uitdaging is hoe je ervoor kunt zorgen dat er meer aandacht is voor de verschillen. Probeer de andere niet te veranderen, breng begrip op voor zijn andere ingesteldheid. Creatieve en innovatieve ideeën ontstaan bij de jongste generaties vaak niet in vergaderingen, maar in onbewaakte momenten, tijdens hun vrije tijd. Als je dan via een sociaal medium ideeën laat uitwisselen en 'liken' door de verschillende generaties, kom je misschien sneller tot gedragen oplossingen voor een probleem.

Saskia Van Uffelen, een boeiende spreker

Je kunt meer doen met minder als iedereen ceo is van zijn eigen job. Buiten de zaken die je niet onder controle hebt (de economie, de structuur van de organisatie en het geld(gebrek)) mag iedereen beslissen over het deel waarvoor hij of zij verantwoordelijk is.

Mensen zijn vaak moe en zeggen "we kunnen niet meer 'nog meer' doen". Ze zouden het echter gewoon 'anders' moeten doen. Saskia Van Uffelen haalde het voorbeeld aan van de school in Blankenberge die voor alle leerlingen tablets wou verplichten ter vervanging van handboeken. Iedereen bestreedt dat idee, hoewel het niet ging over technologie maar over hoe je het onderwijs kunt aanpassen aan de wereld van vandaag. Een school digitaliseren gaat niet op een jaar. Het referentiepunt is: waar wil ik staan in 2020?

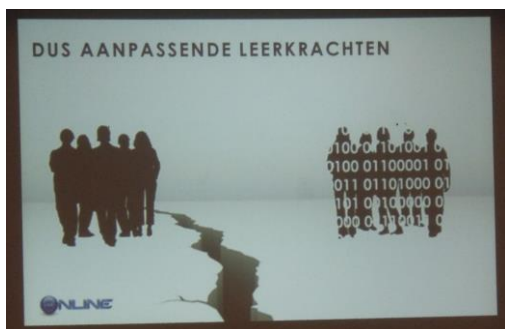
De spreker is een businessplan template aan het maken voor schooldirecties. Met een duidelijk doel en een visie over waar je wilt staan over vijf jaar is er veel mogelijk. Dat hangt sterk af van het DNA van de school en de scholengroep. Vaak kiest men als nieuwe directeur een leerkracht die er al lang is, maar die heeft misschien niet de juiste competenties om de nodige veranderingen aan te sturen en om te gaan met de verschillende generaties.

Als we de jongeren niet motiveren vanuit hun leefwereld, haken ze af. Jonge werkrachten verwachten ook sneller feedback.

De tijd van de leraar die vooraan in de klas staat is voorbij. De menselijke cultuur van een organisatie veranderen vraagt minstens drie jaar tijd.

De digitale wereld heeft ook zijn nadelen. Daarom werkte Saskia Van Uffelen een volledig lespakket uit van een uur: 'I respect'. Dat zal worden toegestuurd naar alle schooldirecties. Ze riep wel op om erover te waken dat die lessen effectief gegeven worden.

Iedereen moet door dat veranderingsproces. Onze kinderen rekenen erop dat wij dat voor hen gaan doen, zo besloot Saskia Van Uffelen haar boeiende uiteenzetting.

In de korte vragenronde merkte een toehoorder op dat de lerarenopleiding hierover toch nog in gebreke blijft. Er zijn enorme verschillen tussen scholen wat de digitalisering betreft. Sommige scholen vragen aan leerlingen om hun eigen toestel mee te brengen, maar dat geeft compatibiliteitsproblemen. Het voorbeeld van de Blankenbergse school heeft aangetoond dat de uiteindelijke factuur voor de ouders voordeliger uitkwam dan vóór de invoering van de tablets.

Wat we vooral meenemen uit de masterclass is dat schoolbesturen en directeurs in het hele proces van versterking van de bestuurskracht via eventuele bestuurlijke schaalvergroting, ook voldoende aandacht zouden hebben voor een visie op onderwijs voor de komende jaren en voor de aspecten veranderingsbereidheid en innovatie. Tevens zouden zij moeten inzetten op een optimale mix van generaties in hun personeelsbeleid, met de bedoeling iedereen aan te spreken op zijn of haar capaciteiten, zodat die samenwerking in diversiteit vruchten kan opleveren.

Opening werkjaar Diocesaan Pastoraal Centrum

Zoals de vorige jaren kwamen de medewerkers van de verschillende diensten van het Diocesaan Pastoraal Centrum in Mechelen bij het begin van het werkjaar, op 15 september 2014, samen om nader met elkaar kennis te maken. Organisator van dienst was andermaal het Vicariaat Onderwijs. Na

een stemmige misviering, voorgedaan door monseigneur Leon Lemmens en de priesters en diakens in huis, volgde een receptie en een gezellig middagmaal in het plaatselijke restaurant Hof de Merode.

Personalia

Proficiat

Bij de geboorte van *Jonas* op 17 oktober 2014. Hij is het zoontje van *Joke Vanseuningen* en *Patrik Buijs* en de kleinzoon van *Walter Buijs*, voorzitter van een aantal (bischoppelijke) schoolbesturen, o.a. vzw De ranken in Mechelen.

Christelijk medeleven

Aan *Walter Buijs*, die drie dagen na de geboorte van zijn kleinzoon, zijn moeder *Maria Rethy* (26-02-1925 tot 20-10-2014) verloor. Blijdschap om nieuw leven overschaduwd door afscheid van het leven.